

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi B.R. i J.K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VIII ACa 864/25,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 3 lipca 2025 r.,

oddala skargę.

Grzegorz Pastuszko Janusz Niczyporuk Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki z 2 grudnia 2024 r., która wpłynęła do Sądu Najwyższego 7 marca 2025 r., B.R. oraz J. K. (dalej: „strona powodowa” lub „powodowie”), działając przez profesjonalnego pełnomocnika, na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania), wnieśli o:

1. stwierdzenie przewlekłości w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Apelacyjny w Warszawie (dalej: „Sąd Apelacyjny”) pod sygn. akt V ACa 2945/23;
2. wydanie Sądowi Apelacyjnemu zalecenia wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej w terminie trzech miesięcy od dnia wydania postanowienia w przedmiocie niniejszej skargi;
3. wydanie Sądowi Apelacyjnemu zalecenia podjęcia czynności zmierzających do doręczenia odpisu apelacji w ciągu miesiąca od dnia wydania postanowienia w przedmiocie niniejszej skargi;
4. zasądzenia na podstawie art. 6 ust. 3 w zw. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania od Skarbu Państwa na rzecz powodów kwoty po 5 000 (słownie: pięć tysięcy złotych);
5. zasądzenie na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi pełnomocnik powodów wyjaśnił, że stosownie do treści art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), każdy ma prawo do rozpatrzenia sprawy przez sąd bez nieuzasadnionej zwłoki. W tym świetle pełnomocnik powodów podniósł, że 16 sierpnia 2021 r. wysłał do Sądu Okręgowego w Warszawie pozew o ustalenie i zapłatę w sprawie kredytu hipotecznego. Po jej rozpoznaniu i złożeniu przez stronę przeciwną apelacji (15 grudnia 2023 r.), akta sprawy zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego. Następnie 8 maja 2024 r. powodowie złożyli wniosek o przyspieszenie rozpoznania sprawy. Jak wyjaśnił pełnomocnik powodów, przedmiotowy wniosek nie został rozpoznany, co w okolicznościach niniejszej sprawy prowadzi do konieczności stwierdzenia, że minęły już blisko dwa lata od wydania wyroku w pierwszej instancji, zaś Sąd Apelacyjny w dalszym ciągu nie doręczył stronie powodowej odpisu apelacji. Sąd Apelacyjny nie wyznaczył też terminu rozprawy apelacyjnej.

Zdaniem pełnomocnika powodów, powyższe okoliczności wykazały, że nastąpiło naruszenie prawa do niezwłocznego rozpoznania sprawy. Pełnomocnik powodów podniósł końcowo, że niniejsza sprawa jest dla nich sprawą o istotnym znaczeniu, ponieważ dotyczy statusu umowy kredytu powiązanej

z kursem CHF. Celem powództwa jest uchylenie się od obowiązku spłaty rat kredytowych, które ze względu na wzrost kursu CHF, uległy wzrostowi w stosunku do pierwotnej wysokości kredytu. Każdy kolejny miesiąc trwania w niepewności w sposób istotny wpływa w ocenie pełnomocnika powodów na jakość ich życia. Z tego względu przedłużająca się zwłoka ma negatywny wpływ na ich sytuację życiową. Mając na uwadze powyższe skarga na przewlekłość jest w pełni zasadna.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie pismem z 9 kwietnia 2025 r. zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o oddalenie skargi, podnosząc w tym zakresie argumenty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej

i prawnej jej zawilości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania skargi wniesionej w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy wyjaśnia, że wielokrotnie zwracał uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Przy ocenie przewlekłości postępowania powinno się też uwzględnić utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który uznaje, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie *Guincho* przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie *Donnadieu* przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie *Pretto i inni v. Włochy*;

skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Uwzględniając powyższe orzecznictwo, w ocenie Sądu Najwyższego całościowa ocena postępowania prowadzonego w sprawie o sygn. akt [...] przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie nie pozwala na przyjęcie, że na dzień wniesienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki było ono prowadzone przewlekłe.

Z analizy akt sprawy wynika, że 24 stycznia 2023 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok, który został zaskarżony apelacją pozwanego. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 15 grudnia 2023 r. i tego dnia przeprowadzono w systemie SLPS losowanie sędziego referenta. Następnie, 18 grudnia 2023 r. sprawę wpisano do repertorium ACa. Wraz z apelacją wpłynęło również zażalenie na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia, które zostało zarejestrowane w repertorium ACz. Pismem z 28 grudnia 2023 r. powiadomiono pełnomocników stron o składzie wylosowanym do rozpoznania sprawy. Zarządzeniem z 12 stycznia 2024 r. zwrócono akta sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie celem rozważenia podjęcia czynności zmierzających do właściwego oznaczenia sprawy pod względem podmiotowym i przedmiotowym sprawy oraz skutecznego przekazania zażalenia na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia. Postanowieniem z 6 sierpnia 2024 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zawiesił postępowanie zażaleniowe na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. oraz podjął je z udziałem syndyka masy upadłości Bank z siedzibą w W. (dalej: „syndyk masy upadłości”), a następnie stwierdził swoją niewłaściwość i akta sprawy przekazał Sądowi Apelacyjnemu do rozpoznania zażalenia. Odpisy postanowień zostały doręczone stronom 8 sierpnia 2024 r., zaś akta sprawy fizycznie nie zostały przekazane Sądowi Apelacyjnemu. Pismami z 11 grudnia 2024 r. i 20 stycznia 2025 r. Sąd Apelacyjny zwracał się o pilny zwrot akt sprawy. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 31 stycznia 2025 r., a następnie dołączono do nich korespondencję strony powodowej dotyczącą przyspieszenia rozpoznania sprawy oraz zarządzenie o zmianie sędziego referenta. Zarządzeniem z 20 stycznia 2025 r. sprawa została zarejestrowana w repertorium ACa w Wydziale VIII. Zarządzeniem z 11 lutego 2025 r. sprawę wpisano do repertorium ACz. Postanowieniem z 26

lutego 2025 r. Sąd Apelacyjny zawiesił postępowanie apelacyjne na mocy art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c., a następnie podjął je z udziałem syndyka masy upadłości w zakresie roszczenia o ustalenie nieważności umowy kredytu. W tym samym dniu Sąd Apelacyjny rozpoznał również zażalenie na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia, a następnie zarządzeniem z 4 marca 2025 r. do postępowania wezwano syndyka masy upadłości.

Odnosząc się do powyższego, Sąd Najwyższy wyjaśnia, że wprowadzie na dzień złożenia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, oczekiwanie na rozpoznanie apelacji przed Sądem Apelacyjnym w przedmiotowej sprawie przekroczyło 12 miesięcy (akta sprawy zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 15 grudnia 2023 r., natomiast skarga wniesiona została do Sądu Apelacyjnego w Warszawie pismem z 2 grudnia 2024 r., zaś do Sądu Najwyższego wpłynęła 7 marca 2025 r.), jednak jak wynika z powyżej przywołanego orzecznictwa ETPCz, dokonując oceny opóźnienia postępowania przed sądem drugiej instancji, nie można pominąć iż postępowanie przed Sądem Okręgowym mieściło się w standardach zaakceptowanych w orzecznictwie ETPCz (powództwo zostało wniesione 24 lutego 2021 r., a wyrok wydano 24 lipca 2023 r. a zatem trwało poniżej 3 lat), a przede wszystkim należy mieć na względzie, że łączny czas obu postępowań na dzień wniesienia skargi nie przekroczył 5 lat (na dzień wniesienia skargi trwał blisko 4 lat). Sąd Apelacyjny podjął nadto szereg wyżej wskazanych czynności w sprawie, dlatego Sąd Najwyższy uznał, że nie doszło do naruszenia prawa powodów do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

[r.g.]

